

With the Co-financing
of the European Union

REPUBLIC OF CYPRUS

MINISTRY OF EDUCATION
SPORT AND YOUTH
DEPARTMENT
OF PRIMARY EDUCATION

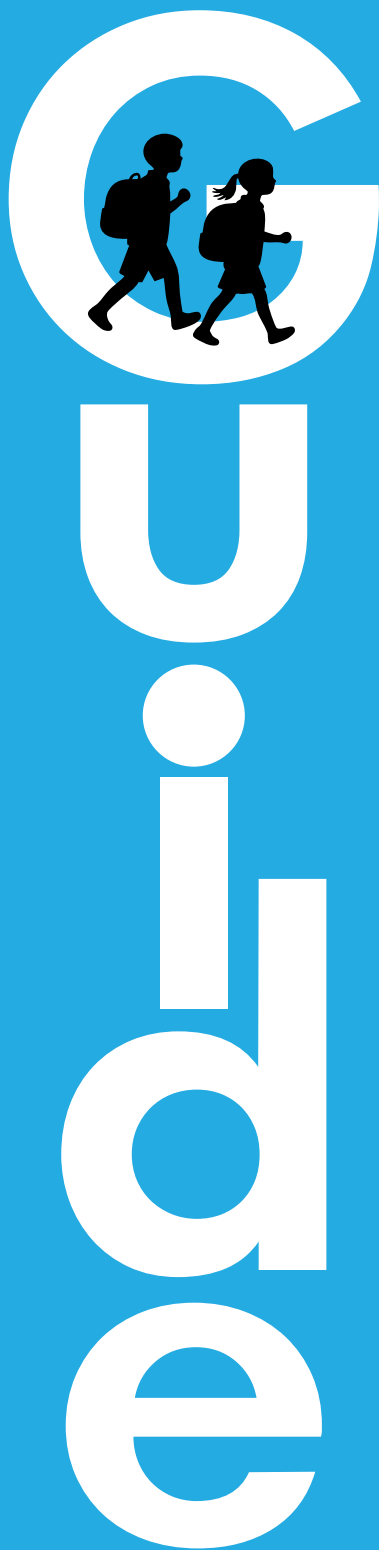

**Посібник
для батьків
та опікунів дітей,
які навчаються
у початковій
школі на Кіпрі**

**U
i
d
e**

**Грецька
мова в початковій
школі: Підтримка
вчителів та громадян
третіх країн.**

Посібник для батьків та опікунів дітей, які навчаються у початковій школі на Кіпрі

АВТОРИ

Марія Васіліу, педагог
Елені Неоклеус, педагог

КРИТИЧНЕ ЧИТАННЯ

Еліна Геросіму, педагог, дослідниця

ГРУПА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ

Деспо Кіпріану, співробітниця відділу освітнього
планування першого рангу
Панайотіс Панаїдіс, співробітник офісу директора
початкової освіти
Георгія Пасіарді, інспектор початкової освіти
Андреас Ціаккірос, старший співробітник відділу
освітнього планування

МОВНА РЕДАКЦІЯ

Евангелія Хараламбус, Співробітниця Служби
розвитку програм, Педагогічний інститут Кіпру

ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН

Елена Іліаду, Співробітниця Служби розвитку програм,
Педагогічний інститут Кіпру

РЕДАГУВАННЯ

Деспо Кіпріану, співробітниця відділу освітнього
планування першого рангу

КУРУВАННЯ

Андреас Ціаккірос, старший співробітник відділу
освітнього планування
Маріос Стіліанідіс, директор початкової освіти

ISBN: 978-9963-0-1803-1

Видання 2026 року

© МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ, СПОРТУ ТА МОЛОДІ
ДЕПАРТАМЕНТ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

С
У
С
І
В
І
С
Т

ЗМІСТ

Посібник для батьків та опікунів дітей, які навчаються у початковій школі на Кіпрі

Передмова	4
ПЕРША ЧАСТИНА: Загальна інформація	
1. Вступ	7
2. Повсякденне життя школи	9
2.1. Робочі години шкіл та розклад занять	9
2.2. Навчальні предмети у початковій школі	10
2.3. Школи із спеціальним розкладом	15
2.4. Інші заходи, що проводяться в навчальний час	15
2.5. Шкільні вихідні	19
2.6. Правила	20
2.7. Реєстрація та переведення	24
2.8. Вхід до школи та вихід із неї	25
2.9. Інші послуги початкової освіти	25
2.10. Зв'язок із окружними відділами освіти	27
3. Інформація про Кіпр	28
ДРУГА ЧАСТИНА: Додаткова інформація для батьків учнів 1-го класу початкової школи	
1. Перші дні у 1-му класі	30
2. Урок грецької мови	33
3. Урок математики	37

ПЕРЕДМОВА

З великою радістю вітаю видання Посібника для батьків/опікунів дітей які навчаються у початкових школах Кіпру. Метою посібника є інформування про роботу державної початкової школи, а також покращення комунікації між школами та батьками/ опікунами.

Написання та переклад цього Посібника здійснюються в межах реалізації проєкту «Грецька мова в початковій школі: Підтримка вчителів та Громадян третіх країн», який координує Департамент початкової освіти та співфінансує Фонд притулку, міграції та інтеграції (AMIF) спільно з Республікою Кіпр. Проєкт є частиною заходів Департаменту початкової освіти щодо сприяння інтеграції дітей із міграційним минулим у кіпрську освітню систему відповідно до офіційної стратегії.

Підтримка шкіл у покращенні комунікації з батьками та опікунами всіх учнів є ключовим напрямком для досягнення мети Міністерства освіти, спорту та молоді щодо створення інклюзивної школи. Таким чином, цей Посібник доступний у перекладі вісьмома мовами для підтримки повсякденної роботи шкіл, які приймають двомовних та багатомовних дітей.

Загальною метою проєкту є полегшення щоденної роботи вчителів початкової освіти, які викладають для двомовних та багатомовних дітей як у звичайних класах разом із носіями грецької мови, так і в класах вивчення грецької мови як другої, шляхом створення допоміжних навчальних матеріалів.

Вперше навчальні матеріали стосуються і загальних класів: було здійснено переклад та озвучення базових знань із таких предметів, як грецька мова, математика та природничі науки для всіх класів початкової школи. Водночас підтримка надається всій школі через переклад та аудіозапис основних фраз для спілкування, прийому нових учнів та вивчення шкільних правил, а також через переклад посібників та листів для батьків/ опікунів. Додатково викладання грецької мови

як другої підтримується створенням мультимодальних історій (відео, подкасти, ілюстрації) у формі оповідань, а також розробкою мобільного додатка для вивчення грецької мови на різних рівнях (механізм читання, 1-й клас, рівні A1 та A2).

Слід зазначити, що всі заходи та результати проєкту «Грецька мова у початковій школі: Підтримка вчителів та громадян третіх країн» спрямовані на забезпечення рівного доступу всіх дітей до шкільного життя та освіти. Сподіваюся, що всі ці інструменти, які тепер будуть у розпорядженні шкіл, будуть ефективно використані вчителями та учнями для досягнення максимальних результатів під час навчання.

Д-р Маріос Стіліанідіс
Директор Департаменту початкової освіти

Посібник
для батьків
та опікунів дітей,
які навчаються
у початковій
школі на Кіпрі

U
i
d
e

ПЕРША
ЧАСТИНА

1. Вступ

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ШКОЛУ

Назва:

.....

Адреса:

.....

Телефон:

.....

Адреса електронної пошти:

.....

Вебсайт:

.....

День місцевого свята (Святого покровителя громади/
парафії), який є вихідним днем:

.....

1. Вступ

ВІТАЄМО ВАС!
Шановні батьки/опікуни і діти,

ЛАСКАВО ПРОСИМО ДО НАШОЇ ШКОЛИ!

Адміністрація та колектив школи вітають вас! Бажаємо вам щасливого та творчого навчального року!

Метою нашої школи є продуктивна співпраця з вами, батьками та опікунами. Ми прагнемо працювати разом, щоб усі діти прогресували та здобували знання, цінності та навички.

Наше бачення полягає в тому, щоб усі діти отримували якісну освіту в безпечній, гуманній, демократичній та інклюзивній школі

Початкова освіта на Кіпрі

Початкова школа на Кіпрі організована у шість класів (А, В, Г, Д, Е та Στ). Відвідування школи дітьми є обов'язковим і надається безкоштовно.

Право на зарахування до початкових шкіл мають усі діти, які проживають у країні, незалежно від статусу перебування їхніх батьків або опікунів.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дітей у пізнавальній, емоційній та психомоторній сферах.

2. Повсякденне ЖИТТЯ ШКОЛИ

2.1. Робочі години та розклад занять

Початкові школи працюють п'ять днів на тиждень, з понеділка по п'ятницю. Уроки починаються о 07:45 і викладаються за 40-хвилинними періодами (уроками). Загалом щоденний розклад включає сім навчальних періодів (уроків) та три перерви загальною тривалістю 40 хвилин (перша перерва — 20 хвилин, дві наступні — по 10 хвилин).

Нижче наведено типову таблицю розкладу для державних початкових шкіл:

Понеділок - вівторок - середа - четвер - п'ятниця	
Час	Програма
07:45 Початок уроків	
07:45-08:25	1 ^{ий} період (урок) - 40 хвилин
08:25-09:05	2 ^{ий} період (урок) - 40 хвилин
09:05 - 09:25 Перерва - 20 хвилин	
09:25-10:05	3 ^{ий} період (урок) - 40 хвилин
10:05-10:45	4 ^{ий} період (урок) - 40 хвилин
10:45 - 10:55 Перерва - 10 хвилин	
10:55-11:35	5 ^{ий} період (урок) - 40 хвилин
11:35-12:15	6 ^{ий} період (урок) - 40 хвилин
12:15 - 12:25 Перерва - 10 хвилин	
12:25-13:05	7 ^{ий} період (урок) - 40 хвилин
13:05 Завершення занять	

2. Повсякденне ЖИТТЯ ШКОЛИ

2.2. Навчальні предмети у початковій школі

У таблиці нижче наведено навчальні предмети, які викладаються в початковій школі з 1-го по 6-й класи, а також їхні основні цілі:

Навчальні предмети	Опис
Грецька мова	<p>Грецька мова викладається у наступних класах:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1ий та 2ий: 12 періодів (уроків) на тиждень • 3ий та 4ий: 10 періодів (уроків) на тиждень • 5ий та 6ий: 9 періодів (уроків) на тиждень <p>Метою курсу є ознайомлення дітей з мовою та опрацювання текстів, які допоможуть їм спілкуватися в різних життєвих ситуаціях.</p> <p>Важливе місце в курсі грецької мови посідає Література, яка сприяє ширшому мовному розвитку дітей.</p>
Математика	<p>Математика викладається в таких класах:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 1-го по 4-й: 7 періодів (уроків) на тиждень • 5-й та 6-й: 6 періодів (уроків) на тиждень <p>Метою уроків математики є дослідження дітьми математичних понять у спосіб, що стимулює зацікавленість, з акцентом на розв'язання задач та використання технологій. Розв'язання задач охоплює числа та приклади, алгебру, геометрію, вимірювання, статистику та ймовірність.</p>

2. Повсякденне ЖИТТЯ ШКОЛИ

Навчальні предмети	Опис
<p>Природознавство (Природничі науки)</p>	<p>Природничі науки викладаються в усіх класах початкової школи по два періоди (уроки) на тиждень.</p> <p>* У 1-му, 2-му, 3-му та 4-му класах цей предмет зазначений у розкладі як «Природничі науки та технології», тоді як у 5-му та 6-му класах (Ε' та Στ') — як «Природознавство».</p> <p>Викладання природничих наук має на меті ознайомлення дітей із навколишнім світом та його освоєння.</p>
<p>Англійська мова</p>	<p>Англійська мова викладається в усіх класах початкової школи по два періоди на тиждень.</p> <p>Метою цього предмета є надання можливості всім дітям успішно опанувати іноземну мову, починаючи з раннього віку.</p>
<p>Образотворче мистецтво (Малювання)</p>	<p>Образотворче мистецтво викладається в усіх класах початкової школи по два періоди на тиждень.</p> <p>На уроках образотворчого мистецтва розвиваються навички творчого та критичного мислення, виховується уява та винахідливість.</p>
<p>Музичне Виховання (Музика)</p>	<p>Музика викладається в усіх класах початкової школи по два періоди на тиждень.</p> <p>Метою цього предмета є те, щоб діти через музичні композиції, виконання та слухання сприймали навчання музиці з дитячою радістю.</p>

2. Повсякденне ЖИТТЯ ШКОЛИ

Навчальні предмети	Опис
Фізична культура	<p>Фізичне виховання викладається в таких класах:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 1-го по 4-й: 2 періоди (уроки) на тиждень • 5-й та 6-й: 3 періоди (уроки) на тиждень <p>Основна мета курсу — щоб діти полюбили фізичні вправи та зробили їх щоденним способом життя. Предмет надає дітям рівні можливості для розвитку, застосування та вдосконалення своїх рухових навичок у різних спортивних заходах. Крім того, він виховує колективізм, благородне суперництво, повагу до правил тощо.</p>
Географія	<p>Географія викладається в усіх класах початкової школи по два періоди (уроки) на тиждень.</p> <p>Основними цілями предмета є розуміння учнями навколишнього світу, розвиток навичок орієнтування у просторі та становлення їх як відповідальних громадян, які поважають різноманітність та навколишнє середовище.</p>
Релігіє-знавство	<p>Релігієзнавство викладається в усіх класах початкової школи по два періоди на тиждень.</p> <p>Метою предмета є виховання в дітях загальнолюдських та вічних цінностей, таких як любов, розуміння та повага до Бога, інших людей і навколишнього середовища.</p> <p>* Звільнення від вивчення: З метою забезпечення права на свободу віросповідання адміністрація школи може звільнити дитину від обов'язкового відвідування уроків релігієзнавства за умови, що батьки подадуть письмову заяву. У випадках, коли надається звільнення, вносяться корективи, щоб під час уроку діти були зайняті іншою навчальною діяльністю.</p>

2. Повсякденне ЖИТТЯ ШКОЛИ

Навчальні предмети	Опис
Історія	<p>Історія викладається з 3-го по 6-й класи по два періоди на тиждень.</p> <p>Основною метою курсу є розвиток історичного мислення та формування історичної свідомості. Крім того, предмет спрямований на розуміння світу через вивчення минулого та його зв'язку з теперішнім і майбутнім.</p> <p>* Часто організовуються навчальні візити до музеїв, історичних та археологічних пам'яток відповідно до тем з історії, які діти вивчають у кожному класі.</p>
Дизайн і технології / Цифрові технології	<p>Предмет «Дизайн і технології» викладається в 5-му та 6-му класах по два періоди (уроки) на тиждень.</p> <p>* Оскільки цей предмет має форму лабораторних занять, клас ділиться на дві групи. Одна група відвідує заняття з дизайну та технологій, а інша — уроки основ здоров'я та домашньої економіки (трудового навчання). Таким чином, діти вивчають цей предмет один раз на два тижні.</p> <p>Метою предмета «Дизайн і технології» є набуття дітьми необхідних знань та навичок для вирішення різноманітних проблем у середовищі життєдіяльності людини. Щодо напрямку «Цифрові технології», метою є розвиток обчислювального мислення, що включає навчання програмуванню та участь у діяльності з використанням програмного забезпечення та засобів робототехніки.</p>

2. Повсякденне ЖИТТЯ ШКОЛИ

Навчальні предмети	Опис
<p>Основи життєдіяльності/Освіта в галузі охорони здоров'я/ Освіта для сталого розвитку</p> <p>Охорона здоров'я — Домашня економіка (Трудове навчання)</p>	<p>Предмет «Основи життєдіяльності/ Освіта в галузі охорони здоров'я» викладається два періоди на тиждень.</p> <ul style="list-style-type: none"> * У 1-му – 4-му класах цей предмет зазначений у розкладі як «Основи життєдіяльності», тоді як у 5-му та 6-му класах — як «Освіта в галузі охорони здоров'я — Домашня економіка (Трудове навчання)». * Через лабораторний формат занять у 5-му та 6-му класах, діти діляться на дві групи. Одна група відвідує уроки Дизайну та технологій, а інша — уроки Освіти в галузі охорони здоров'я/ домашньої економіки. Таким чином, діти вивчають цей предмет один раз на два тижні. <p>Метою освіти в галузі охорони здоров'я є сприяння психічному, фізичному та соціальному благополуччю учнів як необхідної основи для життя.</p>
<p>Екологічна освіта/ Освіта для сталого розвитку</p>	<p>Предмет «Екологічна освіта» викладається в 5-му та 6-му класах один період (урок) на тиждень.</p> <p>Головною метою предмета є формування самостійних та активних громадян, які свідомо та відповідально ставляться до навколишнього середовища.</p>

2. Повсякденне життя школи

2.3. Школи з особливим графіком роботи

Існують певні школи, які пропонують програми також після 13:05, як-от Факультативні школи повного дня або Єдині школи повного дня.

Факультативні школи повного дня

У Факультативних школах повного дня діти можуть або йти додому о 13:05, або залишатися в школі до 15:05 чи 16:00. У цих школах пропонується харчування (за кошти батьків/опікунів), виконуються домашні завдання, а також діти відвідують додаткові заняття, такі як спортивні ігри, музика, танці, образотворче мистецтво, комп'ютери тощо.

Єдині школи повного дня

У Єдиних школах повного дня всі діти обов'язково залишаються в школі щодня до 16:00, за винятком середи, коли вони йдуть додому о 13:05. У таких школах діти вивчають англійську мову більше годин на тиждень, а також вивчають комп'ютерні технології та французьку мову.

2.4. Інші заходи, що проводяться в навчальний час

Окрім викладання предметів, програма школи включає навчальні візити та екскурсії, які сприяють навчанню дітей через власний досвід (візуально та практично). Характер цих візитів є переважно навчальним, а іноді — розважальним. До програми шкіл також входять відвідування церкви, перегляд театральних вистав або кінофільмів.

2. Повсякденне ЖИТТЯ ШКОЛИ

2.4.1. Навчальні візити та екскурсії

2.4.1.1. Де вони проходять?

Навчальні візити проводяться за межами школи, наприклад, у музеях, галереях, на археологічних об'єктах, у місцях для участі в практичних майстер-класах тощо.

Крім того, Міністерство освіти, спорту та молоді пропонує програми із заходами позашкільного формату, такими як програми з вивчення правил дорожнього руху, екологічного виховання та музейної педагогіки.

2.4.1.2. Підготовка

За кілька днів до проведення візиту/ екскурсії школа надає дітям відповідне оголошення з усією необхідною інформацією.

В оголошенні також зазначається сума до сплати за транспортні витрати до місця призначення (за автобус).

Якщо екскурсія/ візит включає відвідування ресторану, то оголошення містить інформацію про замовлення їжі на випадок, якщо діти бажають пообідати там.

2.4.1.3. У день візиту

У день візиту діти зазвичай не беруть із собою щоденний шкільний рюкзак (якщо школа не надала інших вказівок).

Зазвичай вони мають при собі маленький рюкзак, у якому варто мати воду, їжу та кепку для захисту від сонця.

Повернення з екскурсій зазвичай відбувається до 13:05, за дуже рідкісними винятками, про які батьки/ опікуни інформуються заздалегідь.

2. Повсякденне ЖИТТЯ ШКОЛИ

2.4.2. Театральні або кіно вистави

Школа може організувати для дітей перегляд театральної або кіно вистави за межами навчального закладу. Транспортування дітей до цих місць здійснюється автобусом. Іноді, за наявності відповідної інфраструктури, вистави проводяться безпосередньо у школі.

Усі вистави, які відвідують діти, мають бути схвалені Міністерством освіти, спорту та молоді. За кілька днів до заходу дітям видається оголошення з усією необхідною інформацією (наприклад, назва вистави, час проведення тощо). Також зазначається сума, яку необхідно сплатити за вхідний квиток та проїзд в автобусі.

У день вистави діти приходять до школи зі своїм звичайним шкільним рюкзаком та у повсякденній шкільній формі. Уроки проходять за розкладом, за винятком тих годин, коли діти дивляться виставу. Діти повертаються з вистави до школи до 13:05.

2.4.3. Відвідування церкви

Протягом навчального року школа готує графік відвідування церкви дітьми у супроводі вчителів у робочий час школи. Після закінчення богослужіння діти повертаються до школи та продовжують звичайні уроки.

Якщо деякі сім'ї бажають, щоб їхні діти не брали участі у відвідуванні церкви, вони можуть заявити про це на початку навчального року. У такому разі діти залишаються в школі під наглядом вчителя

2. Повсякденне ЖИТТЯ ШКОЛИ

2.4.4. Шкільні урочисті заходи

Протягом навчального року в школі зазвичай проводяться внутрішні заходи з нагоди різних важливих подій. Деякі з них (наприклад, Різдвяний концерт та концерт з нагоди закінчення навчального року) відбуваються у вечірній час із запрошенням батьків та опікунів. Основними шкільними заходами, що проводяться щороку, є:

- Освячення з нагоди початку занять (вересень)
- День Незалежності Кіпру (1 жовтня)
- Національне свято 28 жовтня (День «Охі» – відмова греків італійцям під час Другої світової війни)
- День пам'яті окупованих територій (15 листопада)
- День пам'яті повстання в Політехнічному університеті (17 листопада: спротив диктатурі Хунти в Греції)
- Різдво (грудень)
- Свято дерева (січень)
- День пам'яті Макаріоса III (першого Президента Республіки Кіпр – 19 січня)
- Свято словесності – Трьох Святителів (30 січня)
- Національне свято 25 березня (боротьба Греції за визволення від османського панування)
- Національне свято 1 квітня (боротьба Кіпру за визволення від англійців)
- Концерт з нагоди закінчення навчального року (червень)

2. Повсякденне ЖИТТЯ ШКОЛИ

2.5. Вихідні у школі

Шкільними вихідними є наступні дні:

- 1 жовтня (День Незалежності)
- 28 жовтня (Національне свято — День «Охі»)
- 23 грудня – 6 січня (Різдвяні канікули)
- 30 січня (Свято словесності та Трьох Святителів)
- 25 березня (Національне свято — Початок грецької революції)
- 1 квітня (Національне свято — Початок національно-визвольної боротьби Кіпру)
- 1 травня (День праці)
- 11 червня (День Апостола Варнави — засновника Церкви Кіпру)
- Чистий понеділок (початок Великоднього посту дата не фіксована)
- Великий понеділок – П'ятниця Світлого тижня (Великодні канікули — дати не фіксовані)
- Вознесіння Господнє (40 днів після Великодня — дата не фіксована)
- День Святого Духа (50 днів після Великодня / дата не фіксована)
- День ангела (залежить від імені) Архієпископа
- День Святого покровителя громади/парафії, де розташована школа (дата відрізняється залежно від школи)

2. Повсякденне ЖИТТЯ ШКОЛИ

2.6. Правила

2.6.1. Шкільна форма

Для навчання в початковій школі діти мають носити форму, яку кожна школа визначає індивідуально. Нижче наведені найпоширеніші види форми, які зазвичай обирають школи. На початку навчального року вам слід зв'язатися зі школою, де навчатимуться ваші діти, щоб дізнатися про конкретний тип форми, який використовується в цьому закладі.

ПОВСЯКДЕННА ФОРМА	
ЛІТНІ МІСЯЦІ	
Хлопчики	Дівчатка
Біла футболка або біла сорочка Сірі або сині штани, короткі або довгі Чорне взуття Білі, чорні або сині шкарпетки Спортивне взуття	Біла футболка або біла сорочка Синя або сіра спідниця Білі, чорні або сині шкарпетки Чорне взуття Спортивне взуття
Для уроків фізичного виховання	
Біла футболка Чорні або сині спортивні шорти Білі, сині або чорні шкарпетки Спортивне взуття	Біла футболка Чорні або сині спортивні шорти Білі, сині або чорні шкарпетки Спортивне взуття

2. Повсякденне ЖИТТЯ ШКОЛИ

ОФІЦІЙНА ФОРМА	
Хлопчики	Дівчатка
<p>Біла сорочка Сірі або сині довгі штани Синя краватка Білі шкарпетки Чорне взуття</p>	<p>Біла сорочка, з короткими або довгими рукавами Синя або сіра спідниця Синя стрічка Білі шкарпетки Чорне взуття</p>
ЗИМНІ МІСЯЦІ	
ПОВСЯКДЕННА ФОРМА	
Хлопчики	Дівчатка
<p>Сірі або сині спортивні штани Біла футболка Синій піджак (без принтів) Синій светр (без інших емблем) Спортивне взуття Чорне взуття</p>	<p>Сірі або сині спортивні штани Біла футболка Синій піджак (без принтів) Синій светр (без інших емблем) Спортивне взуття Чорне взуття</p>
Для уроків фізичного виховання	
<p>Сірі або сині спортивні штани Біла футболка Кросівки</p>	<p>Сірі або сині спортивні штани Біла футболка Кросівки</p>

2. Повсякденне життя школи

ОФІЦІЙНА ФОРМА	
Хлопчики	Дівчатка
Біла сорочка Синій светр Сірі або сині довгі штани Синя краватка Білі шкарпетки Чорне взуття	Біла сорочка Синій светр Синя або сіра спідниця Синя стрічка Білі шкарпетки Чорне взуття

2.6.2. Відсутність дітей у школі

Школу слід повідомити про будь-яку відсутність вашої дитини. Якщо дитина буде відсутня з будь-якої причини протягом дня, батьки/опікуни повинні негайно повідомити школу, з попереднього дня або з ранку того ж дня, до початку занять.

Якщо дитина буде відсутня більше п'яти днів, потрібно надати відповідні документи (наприклад, довідку від лікаря за станом здоров'я, копію квитка у разі поїздки тощо).

Якщо дитина відсутня через регулярні проміжки часу без поважної причини, директор негайно повідомляє окружне управління освіти, яке, у свою чергу, інформує поліцію та/або служби соціального забезпечення.

2. Повсякденне ЖИТТЯ ШКОЛИ

2.6.3. Мобільні телефони

Приносити та використовувати мобільні телефони в межах школи не дозволяється.

Використання інших електронних пристроїв, таких як електронні ігри, смарт-годинники чи комп'ютери, окрім тих, що використовуються в школі для освітніх цілей, також заборонено.

У разі необхідності спілкування дитини з батьками/опікунами здійснюється через школу.

2.6.4. Шкільний рюкзак

У шкільному рюкзаку дитини мають бути лише ті підручники, які необхідні для уроків на конкретний день згідно з розкладом.

Решта книжок повинні залишатися вдома, щоб діти не носили зайву та непотрібну вагу. Батькам/опікунам наполегливо рекомендується регулярно перевіряти вміст рюкзаків своїх дітей, щоб переконатися, що кожного дня там знаходяться лише необхідні посібники.

2.6.5. Фото-/ Відеозйомка

Іноді протягом навчального року школі може знадобитися фотографувати або знімати на відео різні заходи. Цей матеріал, на якому з'являються і діти, зазвичай використовується для освітніх або інших цілей (наприклад, для вебсайту школи тощо).

На початку навчального року батьки/опікуни отримують спеціальну форму, щоб письмово заявити про свою згоду або незгоду щодо участі їхньої дитини у зйомках такого матеріалу.

2. Повсякденне життя школи

2.6.6. Надання ліків

Медикаментозне лікування (введення або надання ліків) може надаватися лише за умови дотримання певних вимог і тільки у виняткових випадках.

- Лікування має бути рекомендоване лікарем у письмовій формі.
- Має бути письмова згода батьків або опікунів.
- Учитель має бути поінформований про спосіб введення ліків і володіти необхідними навичками для надання такої допомоги.
- Учитель діє на засадах добровільної допомоги ближньому.

2.7. Реєстрація та переведення

Реєстрація учнів до початкових шкіл на наступний навчальний рік проводиться кожного січня у дати, які щорічно визначаються рішенням Директора початкової освіти. Дати та порядок проведення реєстрації оголошуються в засобах масової інформації та на вебсайті Міністерства освіти, спорту та молоді.

Згідно із законодавством, усі діти шкільного віку реєструються в школі свого освітнього округу відповідно до адреси їхнього проживання. Уся інформація про початкову освіту доступна на вебсайті <https://www.moec.gov.cy/dde/index.html>.

Для реєстрації дитини в школі необхідно надати певні документи, а саме:

- Свідоцтво про народження або Свідоцтво про реєстрацію іноземця (ARC).
- Рахунки, що підтверджують адресу проживання (наприклад, рахунок за вивіз сміття або за електроенергію).
- Копія карти щеплень або відповідних сторінок медичної книжки дитини.

2. Повсякденне ЖИТТЯ ШКОЛИ

2.8. Вхід до школи та вихід із неї

- Дітям не дозволяється залишати школу під час її роботи. У разі, якщо дитині необхідно піти зі школи раніше, батьки або опікуни мають забрати її, повідомивши про це директора/директорку, та підписавши спеціальну форму про вихід.
- Вхід на територію школи під час її роботи без дозволу директора/директорки, без запрошення або попереднього запису суворо заборонений.
- Вхід до школи дозволено лише через головний вхід, обладнаний домофоном.

2.9. Інші послуги початкової освіти

Спеціальна освіта

Діти з обмеженими можливостями, особливими освітніми потребами або іншими труднощами в навчанні проходять оцінювання компетентним органом — Окружним комітетом спеціальної освіти та навчання. На основі оцінювання дитини Окружний комітет може прийняти рішення про:

- освітнє середовище для навчання дитини (звичайний клас державної школи, спеціальний підрозділ, спеціальна школа);
- надання спеціалізованої освітньої допомоги на щотижневій основі спеціальним педагогом школи.

Крім того, у державній школі пропонуються заняття з логопедом для тих дітей, для яких це буде визнано за необхідне після відповідного оцінювання.

Більше інформації можна знайти на сайті Департаменту початкової освіти за посиланням https://www.moec.gov.cy/eidiki_ekpaidefsi/index.html.

2. Повсякденне ЖИТТЯ ШКОЛИ

Державна літня школа

Після завершення звичайного навчального року дітям пропонується можливість навчання в Державній літній школі. Літня школа працює на базі певних закладів, де можуть навчатися також діти з сусідніх шкіл.

Міністерство освіти, спорту та молоді щорічно оприлюднює список шкіл, які працюватимуть як літні, та своєчасно інформує батьків/опікунів про дати реєстрації та період їхньої роботи через засоби масової інформації та на своєму вебсайті.

Освітня програма Державної літньої школи базується на творчій діяльності в межах таких предметів, як образотворче мистецтво, дизайн і технології, музика, театр, танці, фізичне виховання, комп'ютерні технології, основи життя – домашня економіка (трудове навчання) та загалом теми, пов'язані з літнім періодом.

Навчальні та літні таборя

Діти, які навчаються в початковій школі, мають можливість брати участь у навчальних та літніх таборах Міністерства освіти, спорту та молоді.

Навчальні табори працюють у два періоди, про які щоразу оголошує Міністерство; у них можуть брати участь діти, які навчаються в 5-му та 6-му класах.

Літні табори зазвичай працюють у період з червня по серпень. Вибір дітей для участі здійснюється за певними критеріями, які визначаються щоразу та оголошуються у відповідних циркулярах.

2. Повсякденне ЖИТТЯ ШКОЛИ

2.10. Зв'язок із окружними відділами освіти

Якщо вам потрібна будь-яка інформація щодо навчання вашої дитини, спершу зверніться до школи, у якій вона навчається, та до відповідального вчителя.

Ви також можете звертатися до відповідних окружних відділів освіти для отримання інформації щодо всіх вищезазначених або інших питань, які вас турбують стосовно відвідування школи.

ОКРУЖНІ ВІДДІЛИ ОСВІТИ

Окружний відділ освіти Нікосії	Міністерство освіти, спорту та молоді Кут вулиць Кімононос та Фуکیدіду, 1434 Нікосія Телефони: 22800901 / 662 / 920 Електронна адреса: dde-eparchiako-lef@schools.ac.cy
Окружний відділ освіти Лімасола	вул. Франкліна Рузвельта 126, 4-й поверх, 3011 Лімасол Телефон: 25870280 Електронна адреса: dde-eparchiako-lem@schools.ac.cy
Окружний відділ освіти Ларнаки-Фамагусту	Проспект Елефтеріас 65, Будівля Ойконому (Akinnita Oikonomou), 1-й поверх, 7102 Арадиппу Телефони: 24821350 / 358 Електронна адреса: dde-eparchiako-laramm@schools.ac.cy
Окружний відділ освіти Пафосу	вул. Неофіту Ніколаїді Нові окружні державні установи Пафосу, будівля D (Κτήριο Δ), 8011 Пафос Телефони: 26804512 / 513 / 514 Електронна адреса: dde-eparchiako-paf@schools.ac.cy

**Коротка,
основна
інформація**

3. Вітаємо Вас на Кіпрі!

3.1. Загальна інформація

Кіпр отримав свою назву від слова "Суррум", що латиною означає "мідь", через велику кількість міді, яка раніше була на острові.

На Кіпрі є шість округів: Нікосія, Лімасол, Ларнака, Пафос, Фамагуста, Кіренія. Після турецького вторгнення на острів у 1974 році округ Кіренія та частини округів Фамагуста, Нікосія та Ларнака перебувають під турецькою окупацією.

Як держава-член Європейського Союзу з 2004 року, країна має національну валюту євро (€). Форма правління в країні — президентська республіка.

3.2. Особливість мови, якою розмовляють на Кіпрі

**Мова
Кіпру**

Офіційною мовою навчання на Кіпрі є грецька. Таким чином, викладання предметів у школі, як і всі підручники для дітей, ведеться грецькою мовою. В усному мовленні дуже поширеним є використання кіпрського діалекту, який має певні відмінності від стандартної грецької мови. Тому часто, коли людина вивчає грецьку на Кіпрі, вона паралельно засвоює і елементи діалекту.

Отже, цілком імовірно, що під час перерви діти спілкуватимуться з друзями кіпрським діалектом, тоді як на уроках використовуватимуть стандартну грецьку мову.

Посібник
для батьків
та опікунів дітей,
які навчаються
у початковій
школі на Кіпрі

U
i
d
e

ДРУГА ЧАСТИНА

Додаткова
інформація
для батьків дітей
1-го класу

1. Перші дні у 1-му класі

1.1. Особливість першого класу

Перший клас у початковій школі є особливим етапом для дітей, оскільки вони вперше вступають до школи, де розклад занять та організація навчального дня суттєво відрізняються від дитячого садка. На цьому етапі діти потребують особливої підтримки з боку батьків/ опікунів, оскільки необхідно в ігровій формі повторювати матеріал, вивчений у класі, враховуючи, що вони перебувають на перших стадіях опанування механізмів письма та читання. У цій частині ми наведемо деякі допоміжні поради щодо того, як ви, як батьки чи опікуни, можете підтримувати учнів першого класу.

Що прийнято в початкових школах у перші дні навчання для дітей 1-го класу?

Перші дні зазвичай присвячені знайомству дітей між собою, зі своїм учителем/учителькою, а також із приміщеннями школи.

Діти також дізнаються, які предмети вони вивчатимуть, коли будуть перерви та яким буде їхній розклад.

Вони вивчають щоденний розпорядок у школі, а також правила прийнятної поведінки всередині та за межами класу.

Вчителі надають перше оголошення дітям 1-го класу, у якому зазначено основні речі, які діти повинні мати з собою в школі щодня, а також деякі базові інструкції.

1. Перші дні у 1-му класі

1.2. Ключові аспекти, на які варто звернути увагу в щоденній шкільній рутині дітей

1.2.1. Папка для оголошень

Ця папка видається дітям протягом першого тижня їхнього навчання в школі. У ній ви знайдете всі оголошення, які школа буде надсилати для вас.

Тому вам слід щодня перевіряти папку для оголошень на наявність оголошень, заповнювати будь-які форми, що будуть усередині, та повертати їх до школи якнайшвидше.

Також у цій папці ви щодня знайдете аркуш із домашнім завданням.

1.2.2. Форма

Діти повинні щодня приходити у шкільній формі, як це описано на сторінці 15.

Важливо, щоб вони мали з собою одяг для уроку фізкультури (фізичного виховання) у ті дні, коли цей предмет зазначений у їхньому розкладі.

1.2.3. Аркуш із щоденним домашнім завданням

Щодня у папці для оголошень дитини надсилається аркуш, у якому зазначено завдання, які необхідно опрацювати вдома.

З цієї причини батьки або опікуни повинні перевіряти його, щоб переконатися, що щоденне домашнє завдання виконано.

1. Перші дні у 1-му класі

1.2.4. Необхідне шкільне приладдя

На початку кожного навчального року школа надсилає додому лист із переліком основних канцтоварів, які дитина повинна мати з собою для щоденного навчання.

Зазвичай очікується, що діти матимуть пенал, у якому будуть щонайменше: 3 підточені олівці, 1 гумка (ластик), 1 підточувач (стругачка), 1 клей-олівець, 1 лінійка, кольорові олівці, маленькі ножиці із закругленими кінцями.

1.2.5. Шкільний рюкзак та особисті речі

Шкільний рюкзак дитини слід перевіряти щодня, щоб вона носила лише необхідні підручники, які потрібні для уроків за розкладом на наступний день. Це допоможе уникнути зайвої ваги.

Також на особистих речах дітей (пляшках для води, ланчбоксах, одязі) варто вказати їхнє ім'я, щоб у разі втрати їх можна було легко знайти.

1.2.6. Гігієна

Щодня дбайте про чистоту дітей: регулярно перевіряйте волосся на наявність вошей, забезпечуйте щоденне купання, чистий одяг, підстрижені нігті тощо.

2. Урок грецької мови

2.1. Основна мета

Основною метою уроків грецької мови в 1-му класі початкової школи є навчання дітей базовому читанню та письму, тобто опанування механізму письма та читання.

Тому важливо, щоб батьки або опікуни знали, що саме вивчається, аби вони могли підтримувати своїх дітей у цих зусиллях вдома.

Знаючи певні основні принципи, ми можемо легко допомогти нашим дітям, навіть якщо самі не знаємо грецької мови. Саме це і є головною метою даного розділу.

2.2. Коротка інформація про грецьку мову

Грецький алфавіт складається з 24 літер: 17 приголосних і 7 голосних, як наведено в таблиці нижче:

Приголосні	Β β, Γ γ, Δ δ, Ζ ζ, Θ θ, Κ κ, Λ λ, Μ μ, Ν ν, Ξ ξ, Π π, Ρ ρ, Σ σ ς, Τ τ, Φ φ, Χ χ, Ψ ψ
Голосні	Α α, Ε ε, Η η, Ι ι, Ο ο, Υ υ, Ω ω

Як видно з таблиці, кожна літера має дві форми: велику (заглавну) та малу (рядкову). З великої літери завжди починається речення, а також перша літера власних назв (імена людей, назви міст, місяців тощо).

Крім того, у грецькій мові існують диграфи (подвійні літери) — як приголосні, так і голосні, а також літерні сполучення, як показано в наступній таблиці:

Диграфи (приголосні)	μπ, ντ, γκ, γγ, τσ, τζ
Диграфи (голосні)	αι, ει, οι, ου, υι
Буквосполучення	αυ (αβ/αφ), ευ (εβ/εφ)

Для того, щоб прослухати звуки літер грецького алфавіту, а також подвійних приголосних і голосних (диграфів), ви можете скористатися додатком (application) Департаменту початкової освіти. Ви можете запитати у вчителів або директора школи, де саме розміщений цей додаток.

2. Урок грецької мови

2.3. Основні цілі та щоденні рутини уроку грецької мови для 1-го класу

2.3.1. Графомоторні вправи

Протягом перших днів навчання першокласників у школі проводяться так звані «графомоторні» вправи.

Ці вправи допомагають дітям навчитися правильно тримати олівець, щоб вони могли впевнено слідувати графічним шаблонам (пунктирним лініям, візерункам) і були готові до написання літер, які вивчатимуть згодом.

2.3.2. Вивчення літер та читання

Діти вивчають приблизно 2–3 літери на тиждень (не в алфавітному порядку).

Поступово вони починають поєднувати вивчені літери у склади, вчать читати прості слова та речення.

На початкових етапах ми радимо дітям ставити палець під тим, що вони читають. Це допомагає переконатися, що дитина справді впізнає літери та усвідомлено читає їх, а не просто відтворює текст із пам'яті.

2.3.3. Навчання письму

1. На початковому етапі навчання письму починається з написання простих слів (базова лексика та слова, що складаються з уже вивчених складів).
2. У період грудень–січень навчального року діти переходять до написання коротких речень. Вони використовують базовий словниковий запас та слова, що містять знайомі їм літери й склади, часто спираючись на допомогу ілюстрацій.
3. На наступному етапі діти вчать писати абзаци та короткі твори. Вони створюють тексти, описуючи картинки або розкриваючи теми, подібні до тих, що вивчалися на уроках. На цьому етапі учні вже здатні самостійно писати навіть незнайомі слова.

2. Урок грецької мови

2.4. Як ми можемо підтримувати наших дітей вдома - Вправи

Приклади вправ для практики літер

Ми запитуємо у дитини літеру, яку вона вивчила того дня в школі. Потім просимо її назвати слова, які вона знає грецькою мовою і починаються з цієї літери.

Ми також можемо попросити її показати нам слова, що закінчуються на цю літеру або містять цю літеру, знайти літеру в казках, у рекламі, в журналах, на вивісках на вулиці, в супермаркеті тощо.

Ми просимо дітей прочитати нам речення. Потім ми просимо їх читати його нам кожного разу різним тоном: весело, сумно, сердито, голосно, пошепки. Ми дивимося у зошит з домашнім завданням дитини. Там зазвичай є речення, яке діти вивчають у школі, на уроці дня. Ми можемо поділити це речення на частини (по одній частині на кожне слово), а потім попросити дітей переписати речення для нас, не дивлячись.

Правила, які ми повторюємо дітям про письмо

Ми нагадуємо нашим дітям, що коли ми пишемо в зошиті, ми починаємо з початку сторінки (зліва направо), поруч із краєм сторінки.

Ми повторюємо правило, що одне слово не повинно бути з'єднане з наступним, але між ними має бути певна відстань.

Зазвичай діти на цьому етапі можуть писати літери різного розміру. Ми нагадуємо їм, що всі літери повинні бути однакового розміру, і лише велика літера в слові чи реченні буде більшою за решту.

Деякі літери в грецькій мові пишуться не виключно над лінією, а частина з них «падає» під неї. Таким чином, ми можемо нагадати нашим дітям, що це за літери (див. зображення нижче).

✓	γ, ζ, λ, μ, ξ, ρ, φ, χ, ψ
✗	γ, ζ, λ, μ, ξ, ρ, φ, χ, ψ

Також важливо нагадувати дітям, що коли ми пишемо речення, ми завжди починаємо його з великої літери, а в кінці ставимо крапку (.), знак питання (;) — зверніть увагу, що в грецькій мові він виглядає як крапка з комою — або знак оклику (!).

Нагадуємо також, що слова в грецькій мові мають наголос ('). Ми намагаємося завжди ставити його над тим складом, який звучить найсильніше («наголошений» склад).

Привчайте дітей з самого початку правильно писати найуживаніші грецькі слова, такі як: εἶναι (іне), ἔχει (ехі), καί (ке), δέν (ден), ὄχι (охі), ναί (не).

Приклади вправ для написання складів або слів

Ми намагаємося тренуватися з дітьми в ігровій формі, відпрацьовуючи написання складів або слів.

Наприклад, для практики написання складу ми можемо обрати один склад (напр., «πα (па)»). Потім запитуємо дітей, які саме звуки ми чуємо в цьому складі, і просимо їх записати його, не підглядаючи.

Те саме можна робити і зі словами: просимо дітей поділити слово на склади та плеснути в долоні стільки разів, скільки в ньому складів. Наприклад, у слові «καρότο» (карото/ морква) дитина має плеснути тричі: ка-ро-то (ка-ρό-то). Ми також наполягаємо на тому, щоб дитина плескала сильніше на тому складі, де стоїть наголос (').

Загалом, ми намагаємося створювати можливості, щоб діти писали самостійно у повсякденному житті: створювали запрошення на день народження, записували інгредієнти рецепта, складали список покупок для супермаркету тощо.

3. Урок математики

3.1. Основні цілі

Зміст курсу математики в 1-му класі, а також його основні цілі включають:

- Числа від 0 до 100: діти мають навчитися розпізнавати їх, називати, записувати тощо.
- Чотири арифметичні дії: здатність виконувати додавання, віднімання, множення та ділення з числами в межах 20.
- Розв'язання задач.
- Ознайомлення з основними геометричними фігурами та їхніми властивостями.
- Навчання вимірюванню довжини предметів та вступ до поняття «периметр» (як ми його обчислюємо).

У цьому розділі ми зазначимо основні елементи, які діти вивчатимуть у класі в межах кожної теми, а також розглянемо деякі пропозиції щодо занять, які ми можемо проводити з нашими дітьми вдома, щоб підтримати їхнє навчання.

3.2. Числа в межах від 0 до 100

Який матеріал підлягає вивченню у класі?

На початку навчального року діти працюють із числами 0–10. Починаючи з січня, вони продовжують вивчати числа від 0 до 100.

У класі діти виконують завдання такого типу:

1. Лічба: рахують від 1 до 10 або від 0 до 100 у прямому та зворотному порядку.
2. Письмо: вчать правильно писати цифри та числа.
3. Кількісна лічба: рахують предмети та записують відповідне число.
4. Сусідні числа: знаходять попереднє та наступне число для заданого.
5. Порівняння: порівнюють два або більше чисел (більше, менше, дорівнює).
6. Числова пряма: вчать використовувати числову пряму для візуалізації чисел та обчислень.

3. Урок математики

Вправи, які ми можемо виконувати вдома

Читання чисел: Ми пишемо число і просимо дитину його прочитати.
Диктант символів: Ми називаємо число і просимо дитину записати його символ (число).

Рахунок предметів: Ми малюємо або даємо дитині предмети та просимо записати число, яке відповідає їхній кількості.

Доповнення до цілого: Ми малюємо предмети й просимо дитину домалювати стільки, скільки потрібно, щоб отримати певне число (наприклад, малюємо 3 яблука і просимо домалювати стільки, щоб разом стало 5).

Сусідні числа: Ми називаємо дитині число і просимо назвати наступне або попереднє.

3.3. Додавання та віднімання

Навчання додаванню та відніманню починається з розуміння самих понять, і лише потім вводяться символи (+, -). Паралельно з цим діти вчаться розв'язувати задачі.

3.3.1. Додавання і віднімання із числами до 10

Що діти будуть вивчати у класі

Велика частина навчання присвячена тому, щоб діти вивчили так звані «пари чисел» (склад числа), тобто всі комбінації, які в сумі дають певне число (наприклад, які числа при додаванні дають 1, 2, 5 тощо).

Іноді ці пари символічно зображують у «будиночках» (наприклад, у «будиночку числа 4» живуть комбінації: 0+4, 1+3, 2+2 і так далі). Таке представлення допомагає дітям швидше виконувати обчислення в умі.

$$0 + 3 = 3$$

$$1 + 2 = 3$$

$$2 + 1 = 3$$

$$3 + 0 = 3$$

3. Урок математики

Крім того, діти вчать:

1. Додавати та віднімати за допомогою малюнків.
2. Складати рівності на основі картинок або предметів перед ними.
3. Розв'язувати задачі, використовуючи, наприклад, стратегію «намалюй схему».
4. Складати та заповнювати «будиночки чисел» (склад числа).
5. Розуміти, що від зміни місць доданків сума не змінюється (напр., $2+5=7$ і $5+2=7$).
6. Сприймати додавання та віднімання як протилежні дії.

Вправи, які ми можемо виконувати вдома

1. Ми можемо тренувати «пари чисел» як на додавання, так і на віднімання.
2. Намагаємося придумувати «задачі» з числами до 10, щоб діти записували або промовляли правильний математичний вираз. Також можна дати дитині готовий приклад і попросити її придумати під нього історію (наприклад: «У мене в скарбничці було 5 євро, я витратив 3. Скільки грошей залишиться? $5-3=2$ »).

3. Урок математики

3.3.2. Додавання та віднімання чисел до 20

Додавання та віднімання в межах 20 не вивчаються одночасно, як це було з числами до 10. Спочатку вивчається додавання з «переходом через десяток», а потім — віднімання з «розкладанням десятка».

«Перехід через десяток» (Υπερπήδηση): Коли сума додавання перевищує 10 (наприклад, $5+8=13$).

«Розкладання десятка» (Χαλασμός δεκάδας): Коли під час віднімання одиниць зменшуваного недостатньо, і потрібно «розбити» один десяток, щоб отримати більше одиниць (наприклад, $12-5=7$).

Який матеріал підлягає вивченню у класі?

Додавання з переходом через десяток

1. Діти вивчають «стратегію 10». Спочатку вони визначають більше число у виразі та думають, скільки одиниць йому бракує до 10. Ці одиниці вони завжди «забирають» у меншого числа. Наприклад, у виразі $5 + 8$ вони бачать, що числу 8 бракує 2 одиниць до 10, і «беруть їх у 5». Таким чином вони швидко знаходять результат 13 (оскільки від 5 залишилося 3 після того, як 2 забрали для утворення десятки).
2. Також дітям дуже допомагає знання напам'ять результатів додавання однакових чисел (так званих «дублів»), наприклад: $6+6=12$, $7+7=14$, $8+8=16$, $9+9=18$. Це допомагає їм набагато швидше розв'язувати суміжні вирази, наприклад $6+7=13$.

3. Урок математики

Який матеріал підлягає вивченню у класі?

Віднімання з переходом через десяток

1. У цьому випадку діти також вивчають «стратегію 10». Від другого числа (від'ємника) спочатку віднімають стільки, щоб залишилося рівно 10, а потім віднімають решту. Наприклад, у виразі $13-5$, спочатку віднімаємо 3 одиниці, щоб залишилося 10 а потім ще 2 одиниці, що залишилися від 5, тобто $13-5=8$.
2. Також діти вчать, що «додавання та віднімання — це протилежні дії». Наприклад, якщо $8+5=13$, то $13-5=8$.

Вправи, які ми можемо виконувати вдома

1. Ми можемо практикувати з дітьми додавання з числами 9, 8 та 7, щоб вони навчилися швидко рахувати в умі. Наприклад, закріплюємо правило: 9 завжди забирає 1 одиницю у сусіднього числа, 8 забирає 2, 7 забирає 3 і так далі.
2. Поєднуємо обчислення з повсякденними ситуаціями, наприклад під час покупок. Запитуйте дитину: «Яку решту ми отримаємо?», «Скільки всього ми маємо заплатити?».
3. Використовуйте підручні засоби (гудзики, кришечки, квасолу, соломинки). Ставте запитання на кшталт: «У тебе є 9 гудзиків, я даю тобі ще 5. Скільки їх стало тепер?».
4. Можна зробити числову пряму прямо на підлозі, використовуючи папір, маркер і скотч. Це допоможе дитині наочно бачити «стрибки» при додаванні та відніманні. Наприклад: «Ми стоїмо на 13, зробимо 4 кроки назад. Де ми опинилися? $13-4=9$ ».

3. Урок математики

3.3.3. Додавання та віднімання в межах 100

Додавання та віднімання в межах 100 без переходу через розряд та розкладання десятка вивчаються одночасно.

Спочатку діти вчаться працювати з круглими числами (кратними 10) до 100 (наприклад, $30+40$, $80-20$). Після цього вони переходять до обчислень, де десятки залишаються незмінними, а додаються або віднімаються лише одиниці (наприклад, $23+5=28$, $89-4=85$).

Який матеріал підлягає вивченню у класі?

- Дітей навчають розуміти значення десятка та одиниці. Зокрема, що один десяток = 10 одиницям. Це можна наочно показати за допомогою пучка, у якому зв'язані 10 соломинок (тому він і називається «десяток»). Діти вчать, що символ десятка — це літера Δ (від грецького слова $\Delta\epsilon\kappa\acute{\alpha}\delta\alpha$). Коли соломинки лежать окремо, а не в пучку, вони є одиницями, і їхній символ — літера M (від грецького $M\omicron\nu\acute{\alpha}\delta\alpha$)
- Діти вчаться визначати в числі, які цифри є одиницями, а які — десятками. Наприклад, у числі 15 десятків — (1), а одиниць — (5). Дитині допомагає, якщо вона підписує їх безпосередньо над числом, як показано на схемі.
- Також дітей навчають виконувати додавання та віднімання в межах 100, використовуючи стратегію вже знайомих їм сум або різниць із «пар» або «будиночків» чисел. Наприклад, щоб додати 3 десятки та 5 десятків, вони згадують, що $3+5=8$ і таким чином можуть легко визначити, що $30+50=80$. Те саме стосується і віднімання: оскільки вони знають, що $9-4=5$, вони можуть обчислити, що $90-40=50$.
- Ще один важливий момент, якому навчають дітей: під час виконання обчислень у стовпчик ($\kappa\acute{\alpha}\theta\epsilon\tau\epsilon\varsigma\ \pi\rho\acute{\alpha}\xi\epsilon\iota\varsigma$) потрібно уважно стежити за тим, щоб записувати одиниці під одиницями, а десятки під десятками (як показано на схемі).

Δ	M
1	5

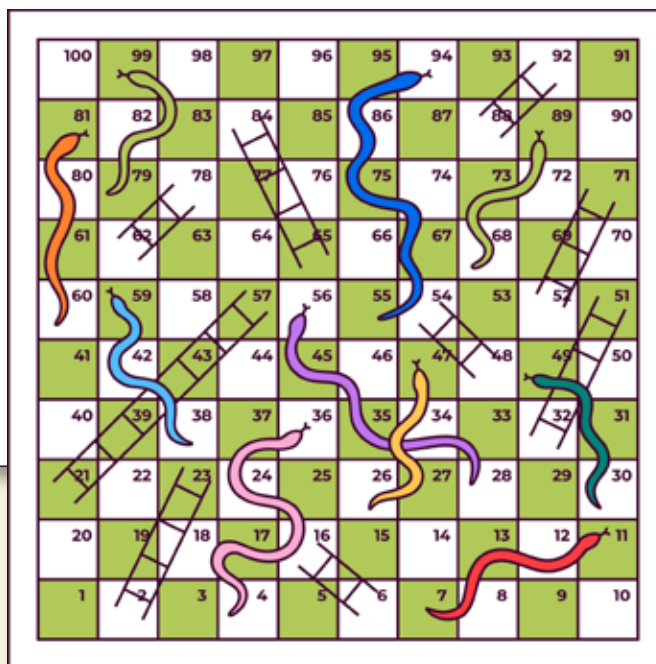
$\begin{array}{r} 54 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 76 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 93 \\ + 4 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \\ + 56 \\ \hline \end{array}$
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

3. Урок математики

Вправи, які ми можемо виконувати вдома

Ми використовуємо різні предмети (наприклад, соломинки, зв'язані в пучки по 10 штук, для позначення Десятків та гудзики для позначення Одиниць), щоб складати числа. Діти усвідомлюють, що пучки соломинок (Десятки) залишаються незмінними, а ми додаємо або віднімаємо лише гудзики (Одиниці).

Ми граємо з дітьми у настільну гру «Змійки та драбини» (грецькою — Фіδάкі).

3. Урок математики

3.4. Множення та ділення

Множення та ділення в межах 20 не вивчаються одночасно. Спочатку вводиться поняття множення з обчисленнями до 20, а після цього — поняття ділення також у межах 20.

3.4.1. Множення в межах 20

Який матеріал підлягає вивченню у класі?

1. Діти вивчають множення, насамперед, як повторюване додавання, наприклад, $2+2+2+2=8$ і $4 \times 2=8$.
2. Діти також вчать розуміти, що в математичному виразі на множення перше число вказує на кількість груп, а друге число — на кількість предметів у кожній групі. Наприклад, якщо я маю 4 пенали, у кожному з яких по 5 олівців, то математичний вираз буде таким $4 \times 5=20$.

3. Діти також вчать доводити до автоматизму множення на числа 0, 1 та 10.

Теми, у яких діти найчастіше помиляються:

1. Іноді діти плутають множення з додаванням (наприклад, вираз $2+5=7$ із виразом $2 \times 5=10$, оскільки останній означає $5+5$).
2. Діти плутаються, коли малюють схему до виразу на множення, оскільки діє переставна властивість (тобто від зміни місць множників результат не змінюється, але малюнок буде іншим). Наприклад, $2 \times 3=6$ і $3 \times 2=6$, проте в першому випадку потрібно зобразити дві групи по три предмети, а в другому — три групи по два.

3. Урок математики

Вправи, які ми можемо виконувати вдома

1. Практика з предметами. Ми пишемо дитині математичний вираз на множення і очікуємо, що вона відтворить його за допомогою предметів (наприклад, для виразу 2×4 вона має покласти у дві тарілки по 4 квасолини тощо) або за допомогою малюнка.
2. Практика множення як повторюваного додавання (наприклад: «У мене є дві тарілки, і в кожній по 3 яблука. Скільки всього яблук?». Ми очікуємо, що дитина зможе записати як вираз на множення $2 \times 3 = 6$, так і вираз на додавання $3 + 3 = 6$).
3. Тренуємося з конструктором LEGO: створюємо ряди з різною кількістю деталей і шукаємо результат або записуємо математичний вираз. Ми також можемо взяти певну кількість цеглинок і створювати з них усі можливі комбінації (наприклад, 10 деталей = це 2 ряди по 5 або 5 рядів по 2 і так далі).
4. Рахуємо вголос через певне число, наприклад, кроками по 2 (тобто 2, 4, 6, 8, 10...) по 3, по 5 і так далі.

3.4.2. Ділення в межах 20

Який матеріал підлягає вивченню у класі?

1. Непряме навчання: У 1-му класі це поняття вивчається непрямым шляхом, тобто через ігри та практичні вправи на розподіл предметів. Основна мета — щоб діти засвоїли поняття «справедливого розподілу» («μοιράζω δίκαια»).
2. Казковий сюжет: Зазвичай це відбувається через історію про «Справедливу країну» (Δικαιοκρατία), де королевою була Розподільниця (від слова «ділення», на грецькій - «Διείρεση»). Вона була дуже справедливою і мала магічний ніж під назвою «діа» (δίαι — грецький прийменник, що означає «через» або знак ділення «÷»). Вона чесно розділяла все, що її просили, і тому всі були задоволені. Наприклад, якщо у неї було 8 шоколадок і вона ділила їх між 4 дітьми, вона казала $8 \div 4 = 2$ і таким чином кожна дитина отримувала по 2 шоколадки.

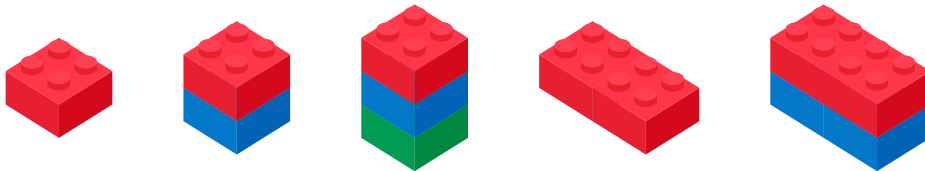
3. Урок математики

Який матеріал підлягає вивченню у класі?

3. **Послідовний розподіл:** Діти вчаться розподіляти предмети порівну, роздаючи їх по одному, поки вони не закінчаться.
4. **Два види ділення:** Вони вивчають ділення як розподіл (наприклад, розділити 8 шоколадок між 4 дітьми) або як групування (наприклад, маю 8 соків і хочу розставити їх групами по 2).
5. **Взаємозв'язок дій:** Виділяється час на те, щоб діти усвідомили множення та ділення як зворотні дії.

Вправи, які ми можемо виконувати вдома

1. **Розподіл предметів:** Розкладаємо предмети (наприклад, квасолу, фрукти) у склянки, на тарілки тощо.
2. **Смачна математика:** Печемо печиво та справедливо ділимо його між друзями та подругами.
3. **Гра з LEGO:** Даємо дитині певну кількість деталей і просимо скласти з них групи по дві, по три і так далі.

3. Урок математики

3.5. Геометрія - Стереометрія

3.5.1. Геометрія

Який матеріал підлягає вивченню у класі?

1. Діти навчаться розпізнавати види ліній: прями та криві, відкриті та замкнені.
2. Вони навчаться впізнавати та називати двовимірні фігури: трикутник, квадрат, прямокутник, паралелограм, ромб, коло.
3. Діти також вчать класифікувати геометричні фігури за певними критеріями: наприклад, за кількістю сторін, типом ліній тощо.

3.5.2. Стереометрія (Геометрія просторових фігур)

Який матеріал підлягає вивченню у класі?

У цьому розділі діти вчать називати, описувати та класифікувати тривимірні фігури: куб, прямокутний паралелепіпед, куля (сфера), циліндр, конус. Також вони вчать пов'язувати ці фігури з предметами з їхнього повсякденного оточення.

Вправи, які ми можемо виконувати вдома

1. Полювання на фігури: просимо дітей знайти навколо себе предмети певної форми (двовимірні або тривимірні).
2. Моделювання: створюємо двовимірні або тривимірні фігури за допомогою соломинок або пластиліну.
3. Конструювання: даємо двовимірні фігури (наприклад, прямокутник і трикутники) і просимо скласти з них тривимірні об'єкти або композиції (наприклад, дерево чи будиночок).

3. Урок математики

3.6. Вимірювання довжини та вступ до поняття периметра

Який матеріал підлягає вивченню у класі?

1. У цьому розділі діти вчать вимірювати та порівнювати довжину різних предметів. Це можна робити за допомогою лінійки (χάρακας) у сантиметрах (cm) або за допомогою менш звичних засобів, як-от нитки, скріпки тощо.

1. Να συμπληρώσεις:

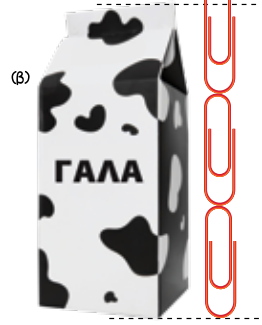
Πόσο ψηλό είναι;
(α)

ακριβώς

(β)

περίπου

2. Також діти вчать обчислювати периметр простих плоских (двовимірних) фігур.

Вправи, які ми можемо виконувати вдома

1. Вимірюємо довжину різних предметів у домі різними способами (наприклад, довжину столу — долонями, довжину зошита — скріпками, довжину кімнати — рулеткою).
2. Вгадуємо довжину різних предметів, а потім перевіряємо свої здогадки за допомогою вимірювання.
3. Виготовляємо власну мірну стрічку: наприклад, беремо стрічку або шматок нитки та перетворюємо їх на «інструмент для вимірювання». Позначаємо на ній сантиметри та використовуємо її для вимірювання предметів у домі.

With the Co-financing
of the European Union

REPUBLIC OF CYPRUS

MINISTRY OF EDUCATION
SPORT AND YOUTH
DEPARTMENT
OF PRIMARY EDUCATION

